

**OLIMPIADA E PËRBASHKËT E GJUHËS SHQIPE
PËR KLASËN E NËNTË**

Faza e katërt

23 maj 2026

Emri dhe mbiemri i nxënësit: _____

Shkolla: _____

Qyteti _____

Për përdorim nga komisioni i vlerësimit

Pyetja	1	2	3	4	5	6
Pikët						
Pyetja	7	8	9	10	11	12a
Pikët						
Pyetja	12b	13	14	15	16	17
Pikët						
Pyetja	18	19	20	21	22	23
Pikët						

Totali i pikëve

KOMISIONI I VLERËSIMIT

1.....Anëtar

2.....Anëtar

Pjesa I

Lexoni fragmentin dhe përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme.

Kujtimet e mia për Prizrenin

Të shtunën e njëzet e katër nëntorit, derisa po ecja mbi Urën e gurit në Prizren, e pashë qytetin ndryshe nga që e kisha parë më herët. Për herë të parë e pashë me sytë e një studenteje. Më herët këtu vija si nxënese me programe të ndryshme shkollore, kryesisht ekskursione dhe vizita kulturore. Vizita e parë që bënim ishte në Shtëpinë Muze të Lidhjes Shqiptare të Prizrenit. Do të më thoni pse së pari aty? Se aty u zhvillua një pjesë e rëndësishme e historisë shqiptare për pavarësinë e Shqipërisë (1912). Ne vizitonim edhe Kalanë e qytetit, ngjiteshim lart mbi rrugicat e ndërtuara shekuj më parë, për të parë bukurinë që rrethon Prizrenin, sheshin e Shadërvanit, Urën e Gurit dhe Lumbardhin e Prizrenit. Po ndalem me kaq kujtime nga vizitat paraprahe, për të shkruar pse e pashë ndryshe Prizrenin me sytë e një studenteje. Më parë nuk e kisha vënë re që në një hapësirë kaq të vogël urbane qytetarët shqiptarë, turq, boshnjakë dhe goranë jetonin në një harmoni të rrallë, nuk kisha parë kurrë që në një shesh kaq të vogël të funksionojnë aq paqësisht, xhamia, kisha katolike dhe ajo ortodokse. Këtë harmoni ndërretnike dhe ndërfetare e ndjeva sot në lëkurën time, teksa ndjeva butësinë e borës së bardhë që binte vazhdimisht.

Prizreni më kujton Kyustendilin, qytetin e vogël bullgar ku u rrita

Arritëm në Prizren pak pasi përjetuam borën e parë për këtë vit, të paktën për mua që vij nga Bullgaria. Ndonëse po ngrija nga i ftohti, por me këmbë të thata e pa u larguar shumë, ecja përpara përgjatë vijës sonë, duke ndjekur rrugët e ngushta por të zhblokuara të trotuareve të Prizrenit, nga stacioni qendror i autobusëve deri në lagjen e vjetër të qytetit. Gjithsesi, për shkak të borës, e kisha shumë të vështirë të ngrija kokën. Kjo lloj ecjeje është sfiduese kur je në terren të panjohur, mirëpo gjatë gjithë kohës u ndjeva plotësisht e sigurt sepse njerëzit në Prizren (si dhe ata në Prishtinë) mbrojnë njëri-tjetrin.

Derisa ecja pashë tregtarët që po pastronin borën përpara dyqaneve të tyre, por prapë kishte pjesë të rrugës ku mund të rrëshqisje, kishte edhe rrugë të kalueshme më lehtë. Nuk ecnim vetëm ne, studentët, kishte edhe këmbësorë të tjerë, të gjithë ishin të duruar me njëri-tjetrin, ishin të kujdesshëm që të mos na pengonin ose të mos i pengonim.

Reshjet e borës u rralluan dhe më në fund arrita të ngrija sytë e të dalloja dyqanet, të cilat ishin një fenomen tipik i Kosovës, një përzierje karakteristike e dyqaneve moderne, bar-kafeve dhe tezgave të së kaluarës. Dritat e ngrohta shkëlqenin nga brenda tyre, e ne mund të shihnim edhe njerëz që bisedonin të qetë, pa nxitim dhe pa stres. Në mendje më vërshuan kujtime: një përzierje e kujtesës së qytetit të vogël dhe komod ballkanik ku u rrita (Kyustendil) dhe shumëllojshmërisë së ngjyrave të qyteteve të bregdetit të Mesdheut.

Në Prishtinë ndjeva frymën e përbashkët krijuese, pikërisht sikur të gjithë të ishim të përfshirë për të ndërtuar diçka së bashku. Prizreni po ashtu me krijoi atë ndjenjë paqësore të bashkëjetesës në tërësi.

Vizita jonë përfshinte xhaminë historike të Sinan Pashës, kishën ortodokse të Shën Gjergjit dhe katedralen Zonja Ndhimtare. Të gjitha këto ishin të vendosura afër njëra-tjetrës dhe mjaft lehtë për t'i vizituar duke ecur në këmbë. Këta tempuj të tre besimeve të ndryshme, ishin plotësisht funksionale dhe në gjendje perfekte, duke lënë dyert e hapura për besimtarët, turistët dhe hulumtuesit e historisë së artit

***

Për fat të keq ekskursionit tonë po i vinte fundi. Por si për të na e vërtetuar që vendin e bën kuvendi, bashkudhëtarët tanë nga Universiteti i Prishtinës morën kurajën që të thyenin heshtjen lënguese dhe të na zgjonin nën ritmin e muzikës popullore shqiptare. Muzika, si të ishte një forcë magjike e padukshme, na bashkoi të gjithëve nën një ritëm, duke rrëzuar çdo barrierë e çdo hezitim. Këngë bullgare, greke, polake pasuan shumë shpejt duke shkundur çdo hatërmбетje e çdo hendek kulturor midis nesh.

Për ne ky udhëtim do të mbetet në kujtesë si një nga përvojat më frymëzuese e simbolike që kemi përjetuar ndonjëherë. Simbol i qëndresës tonë ndaj kushteve të vështira të motit ashtu si qëndresa e dikurshme ndaj sulmeve të huaja (kujtojmë Lidhjen e Prizrenit).

Prizrenin do e kujtojmë si simbol i unitetit dhe i bashkimit të të gjithëve nën një flamur të përbashkët, që mbarë ngjyrat e të gjithë Ballkanit. Simbol i mirëkuptimit dhe i dëshirës për të rrëzuar ndasitë fetare, politike e kulturore. E fundit, por jo më pak e rëndësishme, Prizrenin e pamë si një simbol të rebelimit kundër dhunës, përçarjes e lakmisë për pushtet për të na bërë të kuptojmë se duke qëndruar të bashkuar si kombe, si shtete e më e rëndësishmja si njerëz, kemi më shumë të përbashkëta sesa mendojmë.

Prizreni, qyteti me një harmoni të rrallë, Reportazh kulturor për Prizrenin nga studentë nga vende ballkanike.

Marrë nga: <https://exlibris.al/prizreni-qyteti-me-harmoni-te-rralle>

1. Prizreni në këndvështrimin e studenteve na shfaqet si: **1 pikë**
- A. hapësirë ku bashkëjetesa kulturore dhe fetare përjetohet natyrshëm në jetën e përditshme.
  - B. qendër urbane që tërheq vizitorët kryesisht për shkak të monumenteve historike.
  - C. qytet ku trashëgimia historike mbetet më e rëndësishme se jeta bashkëkohore.
  - D. qytet që ruan identitetin e vet duke shmangur ndikimet e jashtme kulturore.
2. Harmonia ndëretnike bëhet më e dukshme kur tregohet se banorët: **1 pikë**
- A. ndajnë të njëjtën hapësirë urbane dhe bashkëjetojnë në mënyrë paqësore.
  - B. lëvizin në të njëjtat rrugë të qytetit pa vëmendje të veçantë ndaj njëri-tjetrit.
  - C. zhvillojnë kryesisht aktivitete tregtare në zona të ndryshme të qytetit.
  - D. kufizohen kryesisht në rrethin e tyre shoqëror dhe kulturor.
3. Si paraqitet atmosfera e përgjithshme në qytetin e Prizrenit? **1 pikë**
- A. E qetë dhe mikpritëse, me ndjenjë të dukshme harmonie mes njerëzve.
  - B. E qetë dhe pa tensione të dukshme në marrëdhëniet e përditshme mes njerëzve.
  - C. E gjallë dhe e larmishme, ku bashkëjetesa shfaqet në mënyrë të natyrshme urbane.
  - D. E gjallë, por me një ndjenjë të përmbajtur emocionale në komunikimin mes banorëve.
4. Si ndryshon këndvështrimi i vajzës kur kishte ardhur si nxënëse me kohën kur vjen si studente? **2 pikë**
- _____
- _____
- _____
5. Çfarë përfaqëson simbolika më e fuqishme e Prizrenit, sipas vajzave dhe pse ka rëndësi përtej kufijve kombëtarë? **2 pikë**
- _____
- _____
- _____
6. Në fjalinë: “*Këta tempuj të tri besimeve të ndryshme ishin plotësisht funksionalë dhe në gjendje perfekte, duke lënë dyert e hapura për besimtarët, turistët dhe hulumtuesit e historisë së artit*”, fjala “*hulumtuesit*” përdoret për të treguar njerëz që: **1 pikë**
- A. studiojnë historinë, artin dhe trashëgiminë kulturore të objekteve fetare.
  - B. interesohen për vlerat estetike dhe arkitektonike të ndërtesave historike.
  - C. vëzhgojnë në mënyrë të përgjithshme jetën kulturore dhe shoqërore të qytetit.
  - D. vizitojnë objektet kulturore kryesisht për qëllime turistike dhe përvojë personale.
7. Cili është kuptimi i fjalës “*lënguese*” në fjalinë: “*Bashkudhëtarët tanë nga Universiteti i Prishtinës morën kurajën që të thyenin heshtjen lënguese*”? **1 pikë**
- A. e thellë.
  - B. e hidhur.
  - C. e sëmurë.
  - D. e mundimshme.

8. Në fjalinë: “*Si për të na e vërtetuar që vendin e bën kuvendi, bashkudhëtarët tanë ia morën këngës*”, ka: **1 pikë**

- A. një çift sinonimik dhe një shprehje frazeologjike.
- B. një fjalë të urtë dhe një shprehje frazeologjike.
- C. dy shprehje frazeologjike.
- D. dy fjalë të urta.

9. Foljen në fjalinë e dhënë rishkruajeni duke e vendosur në kohën e pakryer. **1 pikë**
Këtë harmoni ndëretnike dhe ndërftare e ndjeva sot në lëkurën time.

_____

10. Duke iu referuar paragrafit të parë dhe të fundit, dalloni si ndryshon veta e rrëfimit. Shpjegoni cili është funksioni i përdorimit të vetës në secilin rast? **3 pikë**

_____

_____

11. Shpjegoni funksionin e pyetjes retorike në paragrafin e parë të tekstit, duke treguar ndikimin e saj te lexuesi. **1 pikë**

_____

_____

12.

a) Cili është funksioni sintaksor i formës së pashtjelluar në fjalinë: “*Ne ngjiteshim lart mbi rrugicat e ndërtuara shekuj më parë për të parë bukurinë e Prizrenit*”? **1 pikë**

_____

_____

b) Rishkruajeni fjalinë në mënyrë që forma e pashtjelluar të kthehet në fjali të përbërë me nënrenditje. **1 pikë**

_____

_____

13. Nisur nga ideja që përcjell reportazhi, shkruani një paragraf argumentues, ku të shfaqni gjykimin tuaj mbi vlerën e bashkëpunimit dhe solidaritetit mes popujve. **3 pikë**

_____

_____

Pjesa II

14. Kur u dokumentua Formula e Pagëzimit? Përmendni tri arsye që e bëjnë atë një nga dokumentet me rëndësi të veçantë për gjuhën shqipe. **4 pikë**

_____

_____

_____

_____

Pjesa III

Lexoni poezinë dhe përgjigjuni pyetjeve të mëposhtme.

Atdheu është dheu i birit e i atit e i shpirtit të shenjtë

Në vargun me krushq atdheu është krushku i parë
Në të tëra meshat shenjte ai është Meshari
Në kulm e në flamur është kumti e kremtja
Në kokën rënduar në mendime ai është mendimi

Është një krahë shqipe këtej, një andej kufirit
Është flaka e Oso Kuka në kullën kallë të barotit
Është ara shtatë vjet djerrë e gruaja djerrë e fara

Në bukë e krypë e zemër atdheu është zemra
Në të parën pushkë për ujk atdheu është krisma
Në trupin tonë për vig¹ atdheu është vigu
Në mishin tonë për krymb atdheu është ashti²

Atdheu është treni në binarin nëntë,
buleta për nesër dhe trasta.

Azem Shkreli, Kashelashë³ për atdheun

15. Cili pohim përmbledh më qartë përfytyrimin poetik të atdheut?

1 pikë

- A. Atdheu është hapësirë e shenjtëruar përmes gjuhës, kujtesës dhe përkatësisë shpirtërore.
- B. Atdheu është realitet i ndërtuar kryesisht mbi ngjarjet historike dhe figurat e së kaluarës.
- C. Atdheu është bashkim i përvojës historike, kujtesës kolektive dhe përjetimit simbolik.
- D. Atdheu është përjetim kulturor i lidhur ngushtë me traditat dhe zakonet popullore.

16. Në poezinë "Kashelashë për atdheun", poeti thotë: "atdheu është krushku i parë". Çfarë simbolizon atdheu në këtë varg?

1 pikë

- A. Forcën që bashkon njerëzit dhe mban gjallë identitetin kombëtar.
- B. Kujtimet e bukura të dasmave dhe traditave familjare.
- C. Detyrimet e njeriut për t'iu bindur zakoneve dhe fisit.
- D. Figurën më të nderuar të dasmës shqiptare.

17. Struktura e poezisë mbështetet kryesisht në:

1 pikë

- A. varg të lirë dhe ritëm të brendshëm.
- B. varg të matur dhe rimë të rregullt.
- C. varg të lirë pa rimë të rregullt.
- D. varg të çrregullt ritmik.

¹ barelë/lesë

² kockë/esht-ër, ~ ra

³ gjëegjëzë

18. Në cilin çift vargjesh shfaqet më qartë shenjtërimi poetik i atdheut? **1 pikë**

- A. Në kokën rënduar në mendime ai është mendimi / “Në të parën pushkë për ujk atdheu është krisma.
- B. Ë Atdheu është dheu i birit e i atit e i shpirtit të shenjtë / Në kulm e në flamur është kumti e kremtja.
- C. shtë një krahë shqipe këtej, një andej kufirit / Është ara shtatë vjet djerrë e gruaja djerrë e fara.
- D. Atdheu është treni në binarin nëntë / “Në mishin tonë për krymb atdheu është ashti.

19. Për nga formimi fjala “kashelashë” është: **1 pikë**

- A. e parme.
- B. e përbërë.
- C. e përngjitur.
- D. e prejardhur.

20. Atdheu përshkruhet në disa rrafshe kuptimore. Dalloni një simbol historik dhe një simbol kulturor dhe shpjegoni kuptimin e tyre. **4 pikë**

---

21. Lexoni vargun: “Është një krahë shqipe këtej, një andej kufirit”. Shpjegoni funksionin simbolik të këtij vargu në kontekstin e idesë kryesore të poezisë. **3 pikë**

---

22. Identifikoni figurën stilistike në vargun: “Në bukë e krypë e zemër atdheu është zemra”. Shpjegoni kuptimin e ri që fiton secili element i kësaj shprehjeje. **4 pikë**

Shënim: Kjo faqe nuk do të merret në konsideratë nga komisioni i vlerësimit. Ajo shërben për të shkruar planin paraprak të esesë.